

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра загальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література.

Спеціальність: 035. Філологія.

Галузь знань: 03. Гуманітарні науки.

Затверджено на засіданні
кафедри загальної психології
Протокол № 1 від 1 вересня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Загальна та вікова психологія
Викладач	Хрущ Олена Василівна
Контактний телефон викладача	0967188500
E-mail викладача	olena.khrushch@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ http://magpsychol.pu.if.ua/course/view.php?id=31
Консультації	вівторок, 15:00 год. – 16:00 год.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Загальна та вікова психологія» є питання розвитку психіки та свідомості у філо- і онтогенезі, дається характеристика таким психічним процесам (когнітивна функція психіки) як відчуття, сприймання, мислення, пам'ять, увага, почуття та емоції, увага. Інструментальна функція психіки репрезентується постановкою питань про темперамент, характер особистості, її здібності.

Програма курсу побудована з урахуванням світового та вітчизняного досвіду психологічних досліджень, у руслі чого висвітлюються загальні питання психології як науки, закономірності та формування і розвитку психіки як особливої форми життєдіяльності.

В основу програми курсу покладено базові блоки:

- загальна психологія, як фундаментальні основи знань про психіку, особливості її прояву та функціонування;
- вікова психологія, об'єктом дослідження є особистість, яка розвивається в процесі навчання і виховання. Предметом вікової психології як галузі психологічної науки є вікова динаміка психіки людини, закономірності та факти розвитку психічних процесів і психічних властивостей особистості на різних етапах її індивідуального життя.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є дати основи знань із курсу «Загальна та вікова психологія», розкрити особливості психічної діяльності людини; сформувати у студента навички аналізу педагогічної діяльності, психологічної структури особистості, самоаналізу власного психічного життя, навчити використовувати психологічні знання у майбутній професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з основними положеннями та проблемами психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
- висвітлити основні досягнення теоретичних та експериментальних досліджень визначення структури особистості, її особливостей;
- ознайомити із закономірностями формування та властивостями психічних пізнавальних процесів особистості, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери та психо-динамічними особливостями людини;
- висвітлити проблему психологічних особливостей діяльності,

спілкування особистості;

- ознайомлення з особливостями та закономірностями розвитку психічних процесів і особистісних змін у різні вікові періоди, розуміння їх специфіки під час роботи з людьми різного віку;

- ознайомити з методами психологічних досліджень;

- ознайомити студентів з психологічними аспектами роботи і взаємодії з людьми.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Під час вивчення ВК Психологія студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Українська мова і література»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

Студент повинен знати:

- головні категорії та поняття психологічної науки;
- провідні теорії особистості;
- закономірності перебігу пізнавальних та емоційно-вольових процесів;

Студент повинен вміти:

- самостійно працювати з науковою літературою;
- застосовувати теоретичні знання з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- враховувати особливості організації нервової системи в практичній діяльності та у спілкуванні з іншими;
- формувати в собі активні позитивні риси особистості ; застосовувати отримані знання з психології для організації майбутньої професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
3 й семестр	035 Філологія	2 курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Предмет та завдання курсу «Загальна та вікова психологія». Психіка як осередок життя. Проблема психічного здоров'я особистості: актуальність та способи покращення.	2	2	6
Тема 2. Відчуття і сприймання. Пам'ять як складова пізнавальної діяльності індивіда. Мислення як предмет психології.	2	2	6

Тема 3. Уява в системі пізнавальних процесів. Увага в структурі психічних явищ.	2	2	6
Тема 4. Емоції та почуття.	2	2	6
Тема 5. Темперамент і характер як інструментальна функція психіки.	1	2	6
Тема 6. Вікова періодизація розвитку людини. Психологічні особливості кожного вікового періоду розвитку людини.	1	3	6
Тема 7. Психологічний розвиток дитини в шкільний період.	1	3	6
Тема 8. Психологія особистості.	1	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів відводиться на роботу на семінарських заняттях, написання контрольної роботи (максимум 10 балів); індивідуальна робота – максимум 10 балів; захист презентацій на обрані студентами теми (10 балів); підготовка рефератів з презентацією (10 б); усні відповіді (5 балів); інші 50 балів – це залікове тестування.</p> <p>Підсумковий контроль – залік</p> <p>Сумарна кількість – 100 балів.</p> <p>Критерії оцінювання знань студентів:</p> <p>В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Загальна та вікова психологія» закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявності у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й креативного мислення.</p>
---	---

	<p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з предмету, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Напередодні написання письмової (контрольної) роботи у форматі проблемних питань чи тестів студенти отримують посилення на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.</p> <p>Щодо виконання індивідуальних завдань та написання рефератів, їх презентації викладач пропонує студентам літературу, розкриває ресурси забезпечення виконання даного завдання. Власне виконання індивідуальних (творчих) завдань покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його графічно представляти.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>На кожному семінарському занятті оцінювання здійснюється на основі таких критеріїв: відповідність змісту виступу студента до змісту питань, що обговорювалися на семінарі; активність студента на семінарському занятті; вміння вести дискусію; толерантність при веденні дискусії; обґрунтованість власних суджень; посилення при дискусії (виступах) на першоджерела; вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо; вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті; вміння використовувати наочні наявні засоби; вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій; вміння представити результати самостійної творчої роботи.</p> <p>Тема 1. Предмет та завдання курсу «Психологія». Психіка як осередок життя. Проблема психічного здоров'я особистості: актуальність та способи покращення.</p> <p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Підготувати реферат на тему: «Взаємовідношення мозку і психіки в світлі сучасних даних»</p> <p>Тема 2. Відчуття і сприймання. Пам'ять як складова пізнавальної діяльності індивіда. Мислення як предмет психології.</p> <p>Індивідуальна робота: побудувати і описати структуру процесів відчуття та сприймання, пам'ять та мислення. Проаналізувати і виписати особливості різних видів мислення.</p>

	<p>Виписати приклади використання мисленневих операцій у процесі діяльності.</p> <p>Тема3. Уява в системі пізнавальних процесів. Увага в структурі психічних явищ. Підготовка конспекту семінарського заняття;написати можливості уяви у різних видах творчої діяльності. Підготувати реферат на тему: «Уява у творчому процесі». Описати чинники, що блокують увагу у процесі діяльності особистості, а також чинники, що уможливають її продуктивність</p> <p>Тема 4. Емоції та почуття. Підготовка конспекту семінарського заняття; підготувати і написати реферат на тему «Емоційний інтелект». Підготуватись до диспуту: «Емоційна зрілість: шлях до гармонізації внутрішнього світу особистості».</p> <p>Тема 5. Темперамент і характер як інструментальна функція психіки. Підготовка конспекту семінарського заняття; окреслити основні властивості типів темпераменту та їх вплив на поведінку особистості; описати чинники формування характеру, а також деструктивні чинники, що негативно впливають на становлення характерологічних особливостей особистості.</p> <p>Тема 6. Вікова періодизація розвитку людини. Психологічні особливості кожного вікового періоду розвитку людини. Підготовка конспекту семінарського заняття; розкрити вікові періодизації та психологічні особливості кожного вікового періоду(періодизації різних авторів).</p> <p>Тема 7. Психологічний розвиток дитини в шкільний період. Підготовка конспекту семінарського заняття; розкрити особливості кризи підліткового віку та кризи ранньої юності.</p> <p>Тема 8. Психологія особистості. Підготовка конспекту семінарського заняття; Карл Густав Юнг. «Про становлення особистості».</p> <p>Глибину знань студентів з теми семінарського заняття перевіряється шляхом написання самостійних робіт, термінологічного диктанту тощо. Порядок набирання балів за семінарські заняття визначається візиткою навчальної дисципліни. До прикладу: опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б.); підготовка і презентація реферату (максимум 5б); індивідуально-самостійна робота до кожної модульної теми дисципліни (максимум 5 б.).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю(залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування лекційних, практичних занять, виконання вчасно самостійної роботи, написання модульних тестів та підсумкової контрольної роботи).Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів).</p>

Підсумковий контроль	<p>Залік (письмово). Напередодні написання письмової роботи у форматі проблемних питань чи тестів студенти отримують посилення на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.</p> <p>В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й креативного мислення.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з предмету, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи:Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Ті, хто не виконали тести, завдання для самостійної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена відповідно до розроблених критеріїв.</p> <p>У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недобросовісності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.</p> <p>Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p>

Академічна доброчесність: У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності
- Положення про запобігання академічному плагіату
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
- Наказ 1093_ про створення комісії
- Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”

Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням:
<http://surl.li/fvwyl>

Відвідування занять: Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформулювати систему знань та ґрунтовно підготуватись до заліку.

Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомості для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації (довідки і т.д.)

За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час (відповідно до розкладу) відпрацювати пропущені аудиторні заняття.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Студенти, які вивчають дисципліну «Психологія» зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт, а саме : усно перездати пропущену тему, виконати завдання самостійної роботи, законспектувати вказану літературу, написати тестові завдання (на платформі дистанційного навчання), реферату/доповіді та словника психологічних термінів.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог.

Неформальна освіта: Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її

результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Загальна психологія: Навч. посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ, 2012.
2. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія. Навч. посіб. Київ, 2011.
3. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник. Київ, 2005.
4. Вольнова Л.М. Профілактика девіантної поведінки підлітків. Київ, 2009.
5. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навч. посібник. Київ, 2012.
6. Заброцький М.М. Основи вікової психології. Навч. посібник. Тернопіль, 2009.
7. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навч. посібник. Київ, 2005.
8. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія. Київ, 2009.
9. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. Навч. посібник. Київ, 2012.
10. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія: Навч. посіб. Суми, 2010.
11. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія. Навч. посіб. Київ, 2011.
12. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. Київ, 2012.
13. Клейнман П. Психологія 101: факти, теорія, статистика, тести й таке інше! [Текст]/ Пол Клейнман ; пер. з англ. Ю. Кузьменко. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2023. 288 с.
14. Степанов О.М. Основи психології і педагогіки [Текст]: навч. посібник / Олександр Максимович Степанов, М. М. Фіцула. Рек. МОН; 3-тє вид., доповн. Київ: Академвидав, 2012. 528 с.
15. Шамне А.В. Збірник задач з психології [Текст]: навч. посібник. Київ: Інтерсервіс, 2017. 238 с.
16. Аханова А.В. Психологія (загальна та вікова) [Текст]: навч. посібник. Київ: Патерик, 2024. 255 с.
17. Москалець В.П. Загальна психологія [Текст]: підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с.
18. Савчин М.В. Вікова психологія [Текст] : навч. посібник / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. 5-е вид., доп. та перероб. Київ: Академвидав, 2021. 376 с.

Додаткова література

1. Агєєва А.Л., Заїка Є.В. Пам'ять і мислення старшокласників: вікові та гендерні особливості. Практична психологія та соціальна робота, 2008.
2. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: Наук. Метод. Посібник. К., 1998.
3. Дьоміна Г.А. Психолого-педагогічний розвиток особистості сім'янина. К., 2011.
4. Заброцький М.М., Савченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: Навчальний посібник. Житомир, 2005.
5. Кириченко Т.В. Психологічні механізми саморегуляції поведінки підлітків. К., 2001.
6. Леви В. Нестандартна дитина. К., 1991.
7. Лисянська Т.М., Скрипченко Л.О. Довідник з педагогіки та психології: Навч. посіб. для викладачів, аспірантів та студ. пед. навч. закл. К., 2001. 216с.
8. Міщиха Л.П. Психологія творчості. Навч. посібник. Івано-

Франківськ:Гостинець,2007.

9. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2?ге, виправлене та доповнене К.:Центр учбової літератури, 2008. 688 с

10. Мотрук Т.О. Аналіз психічних станів при ігрові залежності. Практична психологія та соціальна робота. 2009. №9, С.64-67.

11. Микитюк Н.В. Психологічні аспекти супроводу дітей раннього віку.

12. Практична психологія та соціальна робота, 2008.

Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. К., 2011.<http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologya-skripchenko-ov-.html>

13.Ставицька С.О. Теоретичний аналіз проблеми становлення і розвитку індивідуально-особистісних характеристик в юнацькому віці.Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія. К., 2009.

14. Степанов О.М. Педагогічна психологія.-К.:Академвидав,2011.

15. Чайка Г.В. Симптоми комп'ютерної залежності. Практична психологія та соціальна робота. 2009. №10.

16.Хрущ О., Карпюк Ю.Я., Федик О.В.Теоретичний аналіз підходів до вивчення пам'яті Наукові перспективи: журнал Випуск № 8(50) 2024.С.863-876

<http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/270>

17. Хрущ О.В. Теоретичні обґрунтування розробки методів підвищення рівня концентрації уваги у процесі цілеспрямованої діяльності. Наукові інновації та передові технології (Серія “Управління та адміністрування”, Серія “Право”, Серія “Економіка”, Серія «Психологія», Серія «Педагогіка») : журнал.

Випуск № 11,(39) 2024.С.1916-1928

[http://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11\(39\)-1916-1928](http://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11(39)-1916-1928)

18. Шах Т.Г., Лукашук М.І. Пізнавальний потенціал дошкільника. Практична психологія та соціальна робота, 2008.

19. Шинкарук-Корзун Л. Чинники агресивності дітей. Психолог 2009. №41.

Хрущ О. В. доцент кафедри загальної психології